

Ja til sprog!

Af Thomas Harder

Da jeg i 1978 begyndte at læse antik-historie ved Københavns Universi-tet, konstaterede vores professor, at holdets latinkundskaber ikke var tilfredsstillende, og arrangerede der-for et *Brush up your Latin*-kursus af en dobbelttimes varighed for at sikre, at alle havde et vist begreb om, hvordan man tydede en latinsk indskrift. Bøger og artikler på engelsk, fransk og tysk læste vi rutinemæssigt, selv om ikke alle var lige godt hjemme i hovedspro-gene. 30 år senere fortæller univer-sitetslærere, at den ene halvdel af de studerende på fx litteraturvidenskab ikke kan læse tysk, og at den anden halvdel ikke kan læse fransk. Under-visningen baseres derfor næsten ude-lukkende på dansk- og engelskspro-gede tekster. Det er en alvorlig ind-skrænkning i forhold til mulighederne for bare 10-15 år siden, og der er ikke noget, der tyder på, at situationen vil blive bedre i de kommende år.

I 2008 havde under 20 % af stu-denterne lært fransk i gymnasiet, og under halvdelen havde haft tysk. Andelen af gymnasieelever med tre fremmedsprog faldt fra 40 % i 2006 til knap 8 % i 2008. På hf-uddannel-sen faldt andelen af studerende med tysk som fortsættersprog fra 78,6 % i 2005 til 7 % i 2008.

Ser man på folkeskolen, viser det sig, at 42 kommuner ikke udbyder fransk på en eneste folkeskole, og

at den tosproglige folkeskolelærer er en truet art: De lærerstuderende kan ikke længere få en sproglig profil med kombinationen engelsk og tysk eller fransk.

Det er en meget bekymrende ud-vikling, ikke bare for de humanisti-ske universitetsuddannelser, men for det danske samfund som helhed.

En undersøgelse foretaget af Dansk Industri i 2007 viste, at godt 4 ud af 10 virksomheder har oplevet kommu-nikationsproblemer med virksomhe-der i andre lande på grund af mang-lende sprogfærdigheder. Næsten hver fjerde virksomhed har oplevet store vanskeligheder i forhandlingssituati-oner. 8 % af virksomhederne har lige-frem afstået fra markedsfremstød på grund af manglende fremmedsprogs-kompetencer. Erhvervslivet savner først og fremmest tysk: Ca. 100 mil-lioner mennesker i Tyskland, Schweiz og Østrig har tysk som modersmål. Knap 80 % af alle danske virksomhe-der har aktiviteter i dette område, og de oplever dagligt, at engelsk ikke er tilstrækkeligt. Det samme gælder i de central- og østeuropæiske lande, hvor tysk ofte er bedste fremmedsprog. Eller næstbedste efter russisk.

De manglende sprogkundskaber er også et alvorligt problem uden for ud-dannelsessystemet og erhvervslivet, for de indskrænker borgernes mulig-heder for at orientere sig i verden og

for at få en mere direkte kontakt med andre kulturer, verdensbilleder og tankesæt, end den man kan opnå, når alting skal formidles via engelsk.

Gymnasireformen bærer ikke hele skylden for Danmarks sproglige forarmelse. Danmark har i alt for mange år været præget af en ensidig satsning på engelsk, på bekostning af alle andre fremmedsprog (og i mange tilfælde også på bekostning af dansk). Public service-kanalernes programlægning er et slående eksempel: Hvor mange gange om ugen viser DR (for ikke at nævne TV2) udenlandske film, serier, dokumentarprogrammer eller nyhedsindslag, som ikke er engelsksprogede?

Og så er danskerne ikke engang så gode til engelsk, som mange bilder sig ind. Der er stadig alt for mange, som enten slet ikke behersker engelsk eller gør det på et alt for lavt niveau – typisk på et væsentligt lavere niveau, end de selv tror.

Danmark har også andre alvorlige sproglige problemer end utilstrækkelige engelskkundskaber og sproglig forsnævring. Et af dem er den utilstrækkelige anerkendelse af sprogkundskaber på professionelt niveau som en "hård" kompetence på linje med evnen til at reparere en bilmotor, føre en sag ved retten eller operere en patient. Et andet er den udbredte opfattelse af tosprogethed som et problem i stedet for som en ressource. Et tredje er, at alt for mange børn i Danmark vokser op med for dårlige danskkundskaber.

Det var bekymring over disse og andre sprogproblemer, som i juni 2009 førte til lanceringen af net-

værket "Ja til sprog". Netværket har til formål at fremme den sproglige mangfoldighed i Danmark ved at deltage aktivt i den sprogpoltiske debat ud fra den tanke, at sprogpolitik er uddannelses- og kulturpolitik, men også udenrigs- og sikkerhedspolitik, erhvervs politik, beskæftigelses politik og integrations politik, og at dele af sprogpoltikken har betydning for retsvæsenet og for social- og sundhedssystemerne.

Netværket har i skrivende stund (ultimo juli 2009) 153 individuelle medlemmer og 17 virksomhedsmedlemmer. Der arbejdes på at etablere en hjemmeside og på at forberede et større arrangement i løbet af efteråret, som skal munde ud i en række konkrete politiske anbefalinger. Netværket vil herefter løbende afholde seminarer, konferencer og andre aktiviteter samt fungere som debatforum for alle, der er optaget af sprogenes tilstand i Danmark.

Netværkets initiativgruppe består af Birgit Philipp (advokat, Forum Advokater), Charlotte Rønhof (forskningspolitisk chef, DI), Kirsten Refsing (dekan, Københavns Universitet), Bodil Due (dekan, Aarhus Universitet), Frank Østergaard (formand for Fransklærerforeningen), Jens Raahauge (formand for Dansklærerforeningens Hus A/S), og denne artikels forfatter, som er netværkets formand.

Prisen for medlemskab er 300 kr. om året for privatpersoner (100 kr. for studerende) og 2.000 kr. for virksomheder. Adressen er: jatilsprog@di.dk.

*Thomas Harder (f. 1959)
cand.mag. i italiensk og historie*